

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش
سال هفتم، شماره اول، پیاپی ۱۳

تحلیل محتوای کتب فارسی روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی

حمید قاسمی^{*}

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۲۴

تاریخ دریافت: ۹۳/۰۸/۰۳

چکیده

هدف: هدف کلی تحقیق، تحلیل محتوای کتب منتشر شده روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران تا پایان بهار ۱۳۹۳ بود.

روش‌شناسی. روش تحقیق حاضر از لحاظ استراتژی، توصیفی و به لحاظ مسیر اجرا از روش تحلیل محتوا استفاده شد. ابزار جمع آوری داده های تحقیق، برگه کدگذاری و دستورالعمل محقق ساخته بود. روایی صوری و محتوایی برگه کدگذاری توسط جمعی از متخصصین رسانه و ورزش و پایایی با محاسبه ضریب کندال (۰/۸۹) و میزان توافق ۴ کدگذار به دست آمد. جامعه مورد بررسی شامل تمام کتاب های روش تحقیق به زبان فارسی در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی بود که تعداد کتاب های شناسایی شده توسط محقق تا پایان بهار ۱۳۹۳ به تعداد ۱۴ عنوان مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که تا پایان بهار سال ۱۳۹۳، تنها ۱۴ کتاب روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی به زبان فارسی در ایران انتشار یافته است که ۳ مورد آنها تألیف و ۱۱ مورد آن‌ها ترجمه است. ضمناً از جمع ۱۱ کتاب ترجمه شده، تنها ۵ کتاب اصلی وجود داشت که توسط گروه های مختلف به صورت تکراری ترجمه شده است. بین استفاده از انواع تصویر، نمودار و جدول و همین‌طور تعداد منابع و نوع منابع استفاده شده در کتاب‌ها تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: کتاب ترجمه کوزه چیان و همکاران از بالاترین امتیاز در میان کتب مورد بررسی قرار گرفت و می‌تواند در اولویت انتخاب مطالعه کنندگان قرار گیرد.

واژگان کلیدی: کتاب روش تحقیق، تربیت بدنی، علوم ورزشی، کتاب ورزشی.

۱. دانشیار دانشگاه پیام نور

* نشانی الکترونیک نویسندهٔ مسئول: H_ghasemi@pnu.ac.ir

مقدمه

پژوهش یک نیاز ضروری در تمامی رشته ها از جمله تربیت بدنی و علوم ورزشی است. امروزه دامنه تربیت بدنی و علوم ورزشی به قدری گسترده شده است که گرایش های مختلف و متعددی به لحاظ دانشگاهی و فعالیت های اجتماعی در زیر مجموعه آن پدید آمده است. ورزش از پدیده های مهم اجتماعی است و در بسیاری از کشورها به عنوان یک صنعت برتر با گردش مالی بالا شناخته می شود (پدرسن و همکاران، ۲۰۰۷).

کتاب رسانه ای مهم و موثر در انتقال دانش است که به عنوان محصولی فرهنگی، حاصل تلاش نویسنده، ناشر و توزیع کننده می باشد. بیشتر کتاب ها به دنبال افزایش آگاهی یا سرگرم کردن خواننده خود هستند. کتاب را می توان نخستین رسانه جمعی نامید (هدایتی، ۱۳۸۸). محتوای بسیاری از کتاب هایی که هدف آگاهی خواننده را دنبال می کنند، نتایج حاصل از پژوهش محققان در زمینه های مرتبط است. پژوهش نیز خود نقش مهمی در رشد و توسعه جوامع دارد (قاسمی و کشکر، ۱۳۸۹).

خود پژوهش نیز مهارتی خاص است که نیاز به آموزش دارد. کتاب های آموزش پژوهش در ورزش به منظور یادگیری این مهارت توسط افراد ذی نفع نوشته شده است. برای نمونه دانشجویان تربیت بدنی در مقاطع و گرایش های مختلف با گذراندن دروس مرتبط با روش تحقیق، برای انجام پژوهش در ورزش تربیت می شوند. در این راستا کتاب های مختلفی به عنوان منبع درسی دانشگاهی در رشته تربیت بدنی منتشر شده است. این کتاب ها اغلب به زبان

فارسی (ترجمه یا تألیف) و با عنوان روش تحقیق و با تأکید بر موضوع تربیت بدنی و ورزش در اختیار دانشجویان قرار می گیرد. کتب روش تحقیق مانند انواع کتب تخصصی باید ویژگی های متعدد متن کتاب همچون ساختار و به هم پیوستگی را داشته باشد. نظریه های موجود، یادگیری از کتاب درسی را تابعی از خصوصیات متن و راهبردهای شناختی مورد استفاده خواننده می دانند. تحقیقات نشان داده است که متن هایی که بهتر سازماندهی شده باشند و متن هایی که ساختار آنها دارای علامت دهی مناسب باشد، امکان فهمیدن، به خاطر سپاری و به کارگیری اطلاعات را افزایش می دهند. از سوی دیگر تراکم نظریات در یک متن، خواندن متن را مشکل تر می سازد، زیرا خواندن و فهمیدن یک متن بیشتر تابعی از تعداد قضیه ها، تا تعداد کلمات آن است. در واقع زمان لازم برای خواندن متن های با مفاهیم لغوی زیاد، بیشتر و یادآوری آن کمتر می باشد (پارمحمدیان، ۱۳۷۰).

تحلیل محتوا از پر کاربردترین و مهم ترین روش های تحقیق است که از طریق آن می توان محتوای کتاب ها را بررسی و تفسیر کرد (برلسون، ۱۹۵۴؛ ایمانی، نوشادی، ۱۳۹۰). تحلیل کتب آموزشی مانند کتاب های روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی، کمک می کند تا مفاهیم، اصول، نگرش ها، باورها و کلیه ی اجزای مطرح شده در قالب دروس کتاب، بررسی علمی و با اهداف برنامه ی درسی، مقایسه و ارزشیابی شوند. یک تحلیل گر محتوا می تواند پیام های نهفته در متون کتاب درسی را با اهداف برنامه یا علایق فراگیران یا سایر موارد

مورد نظر خود بررسی کند. بنابراین می توان از طریق تحلیل محتوا گرایش ها یا جانب داری های پنهان و آشکار را در متون کتاب درسی تعیین نمود (هرندی، نصر و جعفری، ۱۳۸۷).
 رحمانی (۱۳۹۲) در تحلیل وضعیت کتب اصول و مبانی مدیریت سازمان های ورزشی کشور به این نتیجه دست یافت که: همه کتب موجود در حیطه های صوری، ساختاری و محتوایی نیاز به تجدید نظر و اصلاحات اساسی دارند. با توجه به اهمیت این درس پایه برای رشته مدیریت ورزشی، نیاز به یک کتاب جامع با رفع نقایص کتب های موجود از ضروریات رشته مدیریت ورزشی است. شریفی (۱۳۹۲) نیز در تحلیل وضعیت کتب بازاریابی ورزشی به نتایج مشابهی دست یافت. او نتیجه گرفت با توجه به شکل گیری گرایش مدیریت بازاریابی ورزشی در رشته مدیریت ورزشی، لازم است تا کتاب هایی با توجه به سرفصل های مصوب تهیه و منتشر شوند. قناعتی (۱۳۹۲) نیز در تحلیل وضعیت کتب تربیت بدنی عمومی نتیجه گرفت: از آنجایی که تمامی رشته های دانشگاهی مکلف به گذراندن واحد تربیت بدنی عمومی می باشند، وجود یک کتاب جامع و جذاب برای جلب دانشجویان به ورزش و استمرار در ورزش، از ضروریات رشته است. این درحالی است که کتب های حاضر از دیدگاه دانشجویان و اساتید از ظرفیت لازم برای جذب دانشجویان به ورزش برخوردار نیستند. روشنی (۱۳۹۱) روی تمامی کتب های با موضوع ورزش کار کرد. او در تحلیل وضعیت کتب تربیت بدنی و علوم ورزشی به این نتیجه رسید که: پوشش نابرابری از نظر مولفه های ورزش (تربیتی، همگانی، قهرمانی و حرفه ای)، رشته ها ورزشی، رشته های تحصیلی

و رده های سنی در انتشار کتب ورزشی کشور وجود دارد. لذا وجود یک برنامه ریزی مبتنی بر نیازسنجی و توجه به کمبودها مبتنی بر نیاز مخاطبین از ضروریات است. شکاری و نجاریان (۱۳۹۱)، هاشمی و کاظمی (۱۳۸۹)، فرج الهی و پورشوقی (۱۳۸۹)، فضل الهی و ملکی توانا (۱۳۸۹)، عقیلی، یار محمدیان و سعادت مند (۱۳۸۸)، صفری و مرزوقی (۱۳۸۸) در بررسی های خود به مشکلات خوانایی (روانی در خواندن) برخی کتب درسی نظام آموزشی اشاره داشتند. آنها اشاره داشتند که برخی کتب مورد بررسی متناسب با سطح سنی و درک و فهم خوانندگان آنها در مقطع تحصیلی مربوطه نیست و از لحاظ میزان توجه به مولفه های فراشناخت و آگاهی های فراشناختی خوانندگان، متون مورد تحلیل دارای ضریب پایینی برای درگیری خواننده با متن بودند. ایزدی و همکاران (۱۳۹۰) در تحلیل محتوای کتب درسی دوره ابتدایی با تأکید بر تربیت بدنی، تأکید داشتند که به دلیل فقدان توجه لازم کتب درسی به فعالیت های بدنی، باید در کتب مذکور، برآموزش های لازم جهت انجام فعالیت های بدنی و تربیت بدنی و نقش آن بر سلامتی، تأکید شود. قاسمی و همکاران (۱۳۹۰) در رابطه با تناسب حوزه نشر کتب ورزش و تربیت بدنی با نیازهای بازدیدکنندگان از نمایشگاه کتاب و غرفه های تربیت بدنی، دریافتند که مشتریان ویژگی های کتب موجود را درحد مطلوب نمی دانند و انتظار بهبود کیفیت کتب را دارند. آنها بر تألیف کتب توسط متخصصین، رعایت کیفیت، توجه به توزیع مناسب و قیمت متناسب با محتوا و توان خریداران تأکید داشتند. مشتریان همچنین از نحوه اطلاع رسانی درباره کتب جدید ورزشی

منتشرشده راضی نبودند. رضی (۱۳۸۸) در بررسی شاخص های ارزیابی و نقد کتاب های درسی دانشگاهی دریافت که کتب درسی خصوصیات و ویژگی های متنوع و ابعاد گوناگونی دارند. داوری درباره آن مستلزم ارزیابی همه جانبه و نقد و بررسی کتب از جنبه های گوناگون، از جمله محتوایی، زبانی، ساختاری و شکل ظاهری است.

این در حالی است که تحقیقات متعددی نیز در خارج از کشور در بررسی کتب آموزشی صورت پذیرفته است. مین و همکاران (۲۰۱۱) در «تحلیل محتوا برای بهبود خواننده کتاب الکترونیکی» نشان دادند که خوانندگان کتاب های الکترونیکی موفق بوده اند. تاتوم (۲۰۰۵) در تحلیل محتوای اصول کتب منتشره در زمینه اندازه گیری و ارزشیابی، در ترکیه و جهان دریافت که این کتب در ترکیه محتوایی برای آشنائی کلی با بحث دارند اما کتب لاتین مشابه مباحث تخصصی تر و جزئی تری را دنبال می کنند. باید در کتاب ها در کنار دانش نظری، تمرین و تصویر هم به اندازه کافی وجود داشته باشد. شیلبری (۲۰۱۰) با تحلیل محتوای نشریات علمی و روش تحقیق مورد استفاده در آنها دریافت که اغلب محققان از روش های تحقیق محدودی در مدیریت ورزشی استفاده می کنند و این می تواند به دلیل فقدان آموزش های لازم درباره سایر روش های مفید در این عرصه باشد. هوم (۲۰۰۵)، لی و کاتون (۱۹۹۹)، مایر (۱۹۹۰)، میکائیل (۲۰۰۳) و راو (۲۰۰۳) در تحقیقات خود بر روی انواع رسانه های جمعی ورزشی بر این موضوع اذعان داشتند که توجه به محتوای رسانه های ورزشی می تواند نقش موثری در توسعه ورزش کشورها داشته باشد.

مروری بر تحقیقات ایران و جهان نشان داد که تحقیقات انجام شده بیشتر روی موضوعاتی غیر از کتاب های با موضوع روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی و حتی رسانه هایی غیر از کتاب صورت گرفته است. بیشتر این تحقیقات روی نشریات و سایر رسانه های جمعی هستند. در رابطه با کتاب هم بیشتر تحقیقات روی کتب غیرورزشی است و این نشان از اهمیت و ضرورت بالای تحقیق در این زمینه است. از سوی دیگر بیشتر تحقیقات نیز به صورت مطالعه موردی به بررسی یک کتاب خاص پرداخته است. در این راستا تحقیقی یافت نشد که در آن به کمک تحلیل محتوا بتوان وضعیت کتب روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی را در داخل کشور بررسی کرد. از سوی دیگر دیده شد که اغلب کتاب های آموزشی نیاز به بررسی و اقدامات اثربخش برای بهبود وضعیت صوری، ساختاری و محتوایی دارند. بنابراین کتاب به عنوان یک رسانه، در برنامه آموزش پژوهش، بسیار مهم است و نیاز به بررسی دارد. این رسانه با اهمیت، شامل بخش های نوشتاری، تصاویر و تمرین هایی است که در راستای اهداف کتاب، انتخاب و سازماندهی می شود (مین و همکاران، ۲۰۱۱). بازنگری، تحلیل، اصلاح و تجدید نظر در محتوای کتب درسی، آثار مثبت فراوانی همچون: زمینه سازی برای رشد و ارتقای برنامه درسی و به تبع آن، رشد و پیشرفت دانشجویان را در بر خواهد داشت. از آنجایی که کتب درسی در فرآیند یاددهی- یادگیری نظام آموزشی نقش مهمی دارند و ابزاری هستند که مدرسان، آن را برای برانگیختن دانشجویان و ارائه حداکثر آگاهی و درک و فهم درباره مسأله یا موضوع استفاده

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق حاضر از لحاظ استراتژی توصیفی، از نظر مسیر اجرا روش تحلیل محتوا، از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه جمع آوری داده ها، اسنادی می باشد. نمونه آماری این پژوهش به صورت کل شمار و بررسی تمام کتاب‌های روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی که تعداد آنها ۱۴ عنوان کتاب از ابتدا تا پایان بهار ۱۳۹۳ بود (به شرح جدول ۱). ابزار جمع آوری داده ها، برگه کدگذاری و دستورالعمل آن بود که برای هر کتاب یک برگه کدگذاری تکمیل شد. روایی صوری و محتوایی برگه‌های کدگذاری تحقیق با نظر ۵ تن از اساتید صاحب نظر و ضریب عینیت (معادل پایایی) با محاسبه ضریب توافق ۴ کدگذار (ضریب کندال = ۰/۸۹) مورد تایید واقع گردید. در تجزیه و تحلیل یافته ها از جدول توزیع فراوانی ها و رتبه بندی کتاب ها بر اساس یافته های حاصل از فراوانی ها استفاده شد. به این نحو که پس از نرمال کردن داده‌های مربوط به بررسی های صوری، ساختاری و محتوایی کتب، برای هر کتاب امتیازی بین ۰ تا ۱ محاسبه تا با مجموع آن وضعیت کتاب در مقایسه با سایر کتاب ها مشخص گردد. میانگین نمرات هر کتاب در بخش‌های صوری، ساختاری و محتوایی، نمره کلی آن کتاب را مشخص می نماید.

می‌کنند (رحمانی، ۱۳۹۲) مطالعه، اصلاح و بروز رسانی آنها ضرورت دارد.

کتاب با موضوع علمی- ورزشی در جامعه ما به توجه بیشتری نیاز دارد، زیرا در برخی زمینه ها دارای ضعف هایی است. یکی از دلایل این امر تمرکز نشر به طور عام در مطبوعات و به شکل خاص در کتب ورزش قهرمانی و یا در برخی از رشته ها و موضوعات خاص می باشد. بنابراین در کشور به نوعی فقر کتب ورزشی در چاپ و نشر دیده می شود و در کشوری که هرم جمعیتی آن جوان است می توان زمینه های بررسی موانع توسعه کمی و کیفی کتب ورزشی را فراهم کرد (عرب، ۱۳۸۷).

حتی برای تحلیل یک کتاب درسی باید از روش پژوهش مناسب بهره برد، بنابراین تحلیل کتب درسی روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی اهمیت بسزایی دارد. برای رشد تربیت بدنی و علوم ورزشی در ایران و تصمیم گیری های مناسب در عرصه های مختلف آن نیاز به پژوهش مناسب است. برای توسعه کمی و کیفی پژوهش در ورزش نیاز به منابع و کتاب های آموزشی مناسبی می باشد که به تربیت دانشجویان تربیت بدنی به عنوان پژوهشگران تخصصی این حرفه منجر شود. بر این اساس محقق درصد پاسخگویی به این سوال است که وضعیت کتب روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی به زبان فارسی تا پایان بهار ۱۳۹۳ چگونه است؟.

جدول ۱. فهرست کتب مورد بررسی

ردیف	نام کتاب	نام نویسنده	نام مترجم	ناشر	سال
۱	روش تحقیق در تربیت بدنی و مطالعات ورزشی	گریس گیتون و یان جونز	عیدی علیچانی، پیروش نوربخش	دانشگاه شهید چمران	۱۳۸۵
۲	روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی	گریس ای برگ، ریچارد دلبلیو لاتین	محمدرضا حامدی نیا، طیبیه امیری پارسا، مرضیه السادات آذر میوه	حتمی	۱۳۹۰
۳	روش های تحقیق و تندرستی، تربیت بدنی، علوم ورزشی و تفریحات	گریس ای برگ، ریچارد دلبلیو لاتین	بهروز عبدلی، نصوراحمدی، الهام عظیم زاده	علم و حرکت	۱۳۸۸
۴	روش های تحقیق در مدیریت ورزشی	مینگ لی، برندا پیتز، ژروم کوارترمن	قاسم رحیمی، علیرضا زمانی	دانشگاه آزاد واحد خوراسگان	۱۳۹۲
۵	طراحی و روش های تحقیق در مدیریت ورزشی	پاتریک د. اندرو، پاول ام. پدرس، چاد د. مک اوایل	هاشم کوزه چیان، رسول نوروزی سید حسینی، اکبر حیدری	حتمی	۱۳۹۱
۶	روش های تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی	جونز و گریتون	ابوالفضل فراهانی، زهرا باورساد	حتمی	۱۳۹۱
۷	روش تحقیق در فعالیت های جسمانی	جری آر توماس، جک کی نلسون، استفن جی سیلورمن	ابوالفضل فراهانی، فاطمه عبدوی، مرتضی رضایی صوفی	پیام نور	۱۳۸۶
۸	روش تحقیق در تربیت بدنی (جلد ۱)	جری آر تامس، جک کی نلسون	رحمت اله صدیق سروستانی	سمت	۱۳۹۲
۹	روش تحقیق در تربیت بدنی (جلد ۲)	جری آر تامس، جک کی نلسون	رحمت اله صدیق سروستانی	سمت	۱۳۹۲
۱۰	روش های تحقیق در فعالیت بدنی (جلد ۱)	جری آر تامس، جک کی نلسون	علی محمد امیرتاش، فرشاد تجاری	دانشگاه آزاد، واحد علوم و تحقیقات	۱۳۸۷
۱۱	روش های پژوهش در فعالیت بدنی (جلد ۲)	جری آر تامس، جک کی نلسون	علی محمد امیرتاش، فرشاد تجاری	دانشگاه آزاد، واحد علوم و تحقیقات	۱۳۹۰
۱۲	روش پژوهش در علوم ورزشی	افسانه شمشکی	-	حتمی	۱۳۹۲
۱۳	قواعد پژوهشگری در تربیت بدنی (با تأکید بر نگارش پایان نامه و مقاله)	ابوالفضل فراهانی، کیوان شعبانی مقدم	-	اندیشه های حقوقی	۱۳۹۰
۱۴	راهنمای پایان نامه با تأکید بر مدیریت ورزشی	حمید قاسمی، سارا کشکر	-	نشر ورزش	۱۳۸۹

۱۳۹۳ به چاپ رسیده است.

بنابر جدول ۱، تعداد ۱۴ کتاب روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی تا پایان بهار

یافته‌های پژوهش

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی شاخص های صوری کتب

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
عطف جلد	دارد	۱۴
	ندارد	۰
جنس جلد	شومیز	۶
	زرکوب یا گالینکور	۰
	گلاسه	۸
قطع کتاب	رقعی، خشتی، پالتویی، جیبی، بیاضی و سایر	۰
	وزیری	۱۲
	رحلی	۲
	کوارک	۱۳
گرافیک جلد	زرنگار	۰
	سایر	۱
همخوانی تصویر جلد کتاب با عنوان کتاب	تصویر گویای عنوان کتاب است	۳
	تصویر تا حدودی گویای عنوان کتاب است	۶
	تصویر غیر مرتبط با عنوان کتاب است	۵
کیفیت صفحات	با کیفیت	۱۴
	تا حدودی با کیفیت و بدون کیفیت	۰
کیفیت صحافی	با کیفیت	۱۴
	تا حدودی با کیفیت و بدون کیفیت	۰

بنابر جدول ۲، تمامی کتاب ها دارای عطف نوشته، صفحات و صحافی با کیفیت بودند اما پنج مورد از کتاب ها جلدی نامرتبط با عنوان داشتند.

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد فراوانی شاخص های ساختاری کتب مورد بررسی

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
تعداد تصاویر، جدول و نمودار	عکس	۱۷۳
	نمودار	۱۷۴
	جدول	۳۵۴
انطباق سر فصل ها با مصوب وزارت علوم	بدون انطباق و سه فصل منطبق	۰
	یک فصل منطبق	۲
	دو فصل منطبق	۸
	چهار فصل منطبق	۴
پیشگفتار	دارد	۱۰
	ندارد	۴
اهداف کلی ابتدای هر فصل	دارد	۹
	ندارد	۵
مقدمه هر فصل	دارد	۱۲
	ندارد	۲

۷۸/۶	۱۱	دارد	خلاصه انتهای هر فصل
۲۱/۴	۳	ندارد	
۱۴/۳	۲	دارد	سوالات ارزشیابی پایانی
۸۵/۷	۱۲	ندارد	
۷۱/۴	۱۰	دارد	تمریناتی برای فعالیت
۲۸/۶	۴	ندارد	
۷۱/۴	۱۰	دارد	وضعیت منابع
۲۸/۶	۴	ندارد	
۷/۱	۱	در انتهای هر فصل	جایگاه قرار گیری فهرست
۶۴/۳	۹	در انتهای کتاب	منابع
۲۸/۶	۴	نا مشخص	
۷/۱	۱	از ۵۰ تا ۱۵۰	تعداد صفحات کتاب
۱۴/۳	۲	۱۵۱-۲۵۰	
۱۴/۳	۲	۲۵۱-۳۵۰	
۵۰	۷	۳۵۱-۴۵۰	
۱۴/۳	۲	۴۵۱ به بالا	
۴۲/۹	۶	دارد	پیوست
۵۷/۱	۸	ندارد	
۲۸/۶	۴	دارد	واژه نامه
۷۱/۴	۱۰	ندارد	

بنا بر جدول شماره ۳ بیشترین فراوانی با مورد از کتاب ها فهرست منابع نداشتند. حدود ۵۰/۵ مربوط به جدول می باشد، ۴

جدول ۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی کتب مورد بررسی به لحاظ شاخص های محتوایی

درصد	فراوانی	متغیر	توزیع فراوانی و درصد فراوانی کتب مورد بررسی به لحاظ شاخص های محتوایی
۱۰۰	۱۴	دارد (کامل)	زیر نویس
۲۱/۴	۳	تالیف	وضعیت کتاب از نظر تالیف
۷۸/۶	۱۱	ترجمه	یا ترجمه بودن
۳۵/۷	۵	تجدید چاپ شده	تجدید چاپ
۶۴/۳	۹	تجدید چاپ نشده	
۷/۱	۱	یک نفر	
۷۱/۴	۱۰	دو نفر	تعداد مولف
۲۱/۴	۳	سه نفر	
۱۴/۳	۲	یک نفر	
۳۵/۷	۵	دو نفر	تعداد مترجم
۲۸/۶	۴	سه نفر	

فیزیولوژی ورزشی و رفتار حرکتی			
۰	۰		
۱۴/۳	۲	مدیریت ورزشی	رشته
۸۵/۷	۱۲	عمومی	
۸۵/۷	۱۲	۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲	
۷/۱	۱	۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸	سال انتشار
۷/۱	۱	۱۳۸۱ تا ۱۳۸۴	
۷۸/۶	۱۱	تناسب بین تعداد صفحات فصول مختلف کتاب وجود دارد.	
۷/۱	۱	تناسب بین تعداد صفحات ۱ تا ۳ فصل از کتاب وجود دارد.	تناسب بین تعداد صفحات
۱۴/۳	۲	تناسب بین تعداد صفحات ۴ تا ۶ فصل از کتاب وجود دارد.	فصول مختلف در کتاب
۰	۰	وجود تناسب بین تعداد صفحات ۷ تا ۹ فصل و فصول مختلف	
۷/۱	۱	دارد	همخوانی تصاویر داخل
۹۲/۹	۱۳	ندارد	متن با مطالب ارائه شده
۱۰۰	۱۴	وجود دارد (به طور کامل)	تناسب بین عنوان وموضوع فصل
۹۲/۹	۱۳	ساده	
۷/۱	۱	پیچیده	چگونگی بیان مطالب
۱۴/۳	۲	بین سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ (۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲)	
۲۱/۴	۳	بین سالهای ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ (۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸)	
۱۴/۳	۲	بین سالهای ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۶ (۱۳۸۱ تا ۱۳۸۴)	استفاده از منابع جدید
۱۴/۳	۲	۲۰۰۲ و قبل از آن (۱۳۸۰ و قبل از آن)	
۳۵/۷	۵	نامشخص	
منافع فارسی (۴۵ مورد = ۲/۵٪)؛ منابع انگلیسی (۱۶۱۴=۹۴٪)؛ آثار خود نویسنده (۶۱=۳/۵٪)			اصالت منبع
کتاب (۶۳۵ مورد=۴۰٪)؛ مقاله (۸۰۵=۵۱٪)؛ پایان نامه (۳۰=۱/۹٪)؛ جزوه (۱=۰/۰۶٪)؛			نوع منبع
وبسایت (۳۱=۱/۹۷٪)؛ گزارش پژوهش (۹=۵۷/۰٪)؛ منابع دیگر (۶۲=۳/۹۴٪)			
بنا بر جدول ۴، تعداد ۱۱ جلد کتاب ترجمه و			
تنها ۳ جلد آن تألیف بودند و بیشتر کتاب ها			
بین سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ منتشر شده اند.			
در این بخش پس از نرمال کردن داده های			
مربوط به بررسی های صوری، ساختاری و			
محتوایی کتب روش تحقیق مورد بررسی، برای			
هر کتاب امتیازی بین ۰ تا ۱ به دست می آید که			
امتیاز بالاتر نشان دهنده وضعیت بهتر آن کتاب			
در ابعاد مورد بررسی می باشد. میانگین نمرات			
هر کتاب در بخش های صوری، ساختاری و			
محتوایی، نمره کلی آن کتاب را مشخص می-			
کند. جدول ۵ نمرات هر کتاب در بخش های			
صوری، ساختاری و محتوایی و مجموع را نشان			
می دهد.			

جدول ۵. نمره های صوری، ساختاری، محتوایی و میانگین مجموع کتب بررسی شده

ردیف	نام کتاب	صوری	ساختاری	محتوایی	میانگین
۱	طراحی و روش های تحقیق در مدیریت ورزشی (کوزه چیان)	۰/۷۰	۰/۸۲	۰/۸۱	۰/۷۸
۲	راهنمای پایان نامه با تاکید بر مدیریت ورزشی (قاسمی)	۰/۸۸	۰/۷۷	۰/۶۳	۰/۷۶
۳	روش های تحقیق در تندرستی، تربیت بدنی، علوم ورزشی و تفریحات (عبدلی)	۰/۸۹	۰/۸۶	۰/۳۸	۰/۷۱
۴	روش های پژوهش در فعالیت بدنی (جلد اول) (امیرتاش)	۰/۷۷	۰/۶۸	۰/۵۷	۰/۶۷
۵	روش های تحقیق در تندرستی و علوم ورزشی (حامدی نیا)	۰/۸۶	۰/۷۷	۰/۳۳	۰/۶۵
۶	روش های پژوهش در فعالیت بدنی (جلد دوم) (امیرتاش)	۰/۷۸	۰/۵۷	۰/۵۸	۰/۶۴
۷	روش های تحقیق در تربیت بدنی.. (عیدی علیجانی)	۰/۶۴	۰/۸۲	۰/۳۴	۰/۶۰
۸	روش های تحقیق در مدیریت ورزشی (قاسم رحیمی)	۰/۷۴	۰/۵۹	۰/۴۶	۰/۶۰
۹	روش تحقیق در تربیت بدنی (جلد دوم) (سروستانی)	۰/۶۷	۰/۵۷	۰/۳۸	۰/۵۴
۱۰	روش تحقیق در تربیت بدنی (جلد اول) (سروستانی)	۰/۷۳	۰/۵۰	۰/۳۵	۰/۵۳
۱۱	روش های پژوهش در علوم ورزشی (شمشکی)	۰/۷۲	۰/۵۵	۰/۳۴	۰/۵۳
۱۲	قواعد پژوهشگری در تربیت بدنی.. (فراهانی)	۰/۶۷	۰/۴۱	۰/۴۶	۰/۵۱
۱۳	روش های تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی (فراهانی)	۰/۶۴	۰/۵۵	۰/۳۰	۰/۴۸
۱۴	روش تحقیق در فعالیت های جسمانی (فراهانی)	۰/۶۴	۰/۵۰	۰/۲۸	۰/۴۸

بودند. وقتی کتابی در کتابخانه قرار می گیرد، تنها عطف کتاب دیده می شود. بنابراین این قسمت بخش مهمی به لحاظ صوری محسوب می شود و در واقع آغاز کننده تعامل کتاب با خواننده است. عطف باید حاوی اطلاعاتی شامل نام کتاب، نویسنده، ناشر و تعدد چاپ آن باشد. به لحاظ جنس جلد کتاب، ۸ مورد گلاسسه یا همان مقوای نازک براق و ۶ مورد از نوع شومیز یا همان مقوای نازک غیر براق بودند. جلد کتاب عامل شناسایی کتاب ها از یکدیگر است. روی

بنابراین جدول شماره ۵، کتاب طراحی و روش های تحقیق در مدیریت ورزشی به تألیف اندرو و همکاران و ترجمه کوزه چیان و همکاران در رتبه ۱ از مجموع ابعاد صوری، ساختاری قرار گرفت.

بحث و نتیجه گیری

از بعد صوری تحلیل کتاب های از ابعاد مختلفی صورت گرفت. تمامی کتب درس روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی دارای عطف

جلد کتاب، عنوان کتاب، نام نویسنده یا نویسندگان، مترجم و ناشر درج می شود. معمولاً جنس کتاب های درسی از سه نوع شومیز، گلاس و گالینگور است و هر کدام کاربرد خاص خود را دارد. جلد گالینگور برای کتاب های حجیم و با استفاده مکرر مناسب است. با توجه به اینکه کتب دانشگاهی معمولاً حجم زیادی ندارند، بیشتر از جنس گلاس و شومیز هستند، زیرا نسبت به گالینگور ارزان تر قابل حمل تر می باشند. این یافته با نتایج تحقیقات: آرمند (۱۳۷۶)، پایگاه خبری هنر ایران (۱۳۸۵) و رضی (۱۳۸۸) همخوانی دارد. یافته های حاصل از قطع کتاب نشان می دهد که ۸۶ درصد قطع وزیری و ۱۴ درصد قطع رحلی هستند. کتاب ها در قطع و اندازه مختلف چاپ می شوند و قانون خاصی برای راهنمایی نویسندگان و ناشران کتاب های درسی وجود ندارد. البته باید توجه داشت در تعیین قطع کتاب درسی عوامل متعددی نقش دارد که از جمله می توان به کاغذ موجود در بازار، عوامل محیطی و قیمت کتاب اشاره کرد. اما آنچه از تحقیقات مربوط به کتاب درسی مشخص شده، اغلب کتب درسی در ایران و در بسیاری از کشورها، با قطع وزیری (۱۷×۲۳/۵ سانتیمتر) منتشر می شود. این یافته با نتایج تحقیقات: فردانش (۱۳۸۷)، کیانی و همکاران (۱۳۹۰)، نصر و همکاران (۱۳۸۶) همخوانی دارد. از دلایل این همخوانی می تواند هزینه بالای کاغذ و کاهش هزینه چاپ و حمل آسان قطع وزیری باشد. یافته های گرافیک جلد کتاب حاکی است ۹۳ درصد کوآرک یا طراحی چندرنگ و فقط ۷ درصد از سایر گرافیک جلد بودند. گرافیک کوآرک با توجه به توسعه نرم افزارهای

کمپیوتری و جاذبه بیشتر از رواج مناسبی در نشرکتب برخوردار است. یافته های همخوانی تصویر جلد با عنوان نشان داد که در ۲۱ درصد موارد تصویر گویای عنوان، در ۳۵ درصد تصویر تا حدودی گویای عنوان و در ۴۳ درصد تصویر غیر مرتبط با عنوان می باشد. نخستین عامل جذب فرد به کتاب، جلد است که در آن عنوان، نام نویسنده و طرحی مرتبط با موضوع وجود دارد. طرح جلد ضمن سنجیت با موضوع باید از جذابیت لازم نیز برخوردار باشد. این یافته با نتایج تحقیقات: شکوهی فرد و همکاران (۱۳۸۶) و نصر و همکاران (۱۳۸۶) همخوانی ندارد. در کتب روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی عکس جلد کتاب بیشتر غیرمرتبط با عنوان یا تا حدودی گویای عنوان کتاب هستند. شاید این موضوع به دلیل کم اهمیت دادن به عکس روی جلد یا استفاده نکردن از خلاقیت برای طراحی روی جلد باشد. جلد کتاب در وپترین، نخستین بخشی است که مخاطب با آن مواجه می شود. برخی کارشناسان، جلد کتاب را همان بسته بندی در سایر کالاها می دانند. تحقیقات نشان می دهد وقتی مشتریان وارد فروشگاه ها می شوند، معمولاً هر بسته بندی یا کتاب را ظرف کمتر از ۱ ثانیه از نظر می گذرانند. تنها کتاب هایی که از ظاهر و جلد مناسبی برخوردار باشند می توانند نظر مخاطب را جلب و توقف بیشتری را برای دقت در آن ایجاد کنند. از این بابت کتاب ها از حداقل ظرفیت مناسب برای جلب توجه مخاطب برخوردار هستند. یافته های کیفیت صفحه آرایی نشان داد که تمامی کتب از کیفیت خوبی برخوردار هستند. هر چه آرایش صفحات مناسب تر باشد، خواننده از خواندن آن بیشتر لذت می برد.

آگاهی مولف از انواع نمودارها و ظرفیت بکارگیری آنها در مطالب کتاب باشد. کتاب روش های تحقیق در تندرستی، تربیت بدنی، علوم ورزشی و تفریحات به تألیف ای برگ و دبلیو لاتین و ترجمه عبدلی و همکاران با ۶۵ جدول از مجموع ۳۵۴ جدول در شرایط بهتری نسبت به سایر کتب قرار داشت. جدول نیز ابزاری برای ساماندهی مطالب و اطلاعات به نحوی است که خواننده با یک مطالعه کلی در درک و یادسپاری آن موفق تر عمل کند. ضعف در کاربرد جدول در کتاب ها مشهود بود و از دلایل آن می توان به نیاز مهارتی و توانایی مولف در تلخیص و ساماندهی مطالب در جداول اشاره کرد.

وزارت علوم برای سر فصل درس روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی ۹ فصل مصوب دارد که بیشتر کتب انطباق کم و حداکثر در ۴ فصل دارند. شاخه برنامه ریزی درسی تربیت بدنی و کارشناسان این حوزه بر اساس نیازهای آموزشی اقدام به معرفی سرفصل های آموزشی برای هر درس می نمایند، بنابراین لازم است تا مولفان در این چارچوب سرفصل ها را ساماندهی و عرضه کنند. نتایج عدم انطباق می تواند به دلیل بیشتر ترجمه ای بودن و نوع نگاه آموزشی مولف باشد. ضمن این که سرفصل های مصوب جدید، پس از انتشار بسیاری از این کتاب ها ارایه شده است. بر اساس نتایج ۷۱ درصد کتب دارای پیشگفتار بودند و بقیه پیشگفتار نداشتند. پیشگفتار فرصتی است برای خواننده تا اهداف نویسنده، محتوای کلی کتاب و ارزش مطالعه آن را از دید مولف دریابد. نبود پیشگفتار می تواند ناشی از غفلت مولف یا فقدان آگاهی او از این بخش مهم باشد.

همچنین یافته ها نشان داد که تمامی کتب از کیفیت خوب صحافی برخوردار بودند. صحافی برای استحکام کتاب در هنگام مطالعه و جابه جایی مهم است، طوری که صفحات از کتاب جدا نشده و پیوستگی آن حفظ شود.

از بعد ساختاری نیز تحلیل کتب به کمک مولفه های مختلفی صورت گرفت. یافته های کمیت تصویر نیز نشان داد: کتاب روش تحقیق در تربیت بدنی (جلد اول) تألیف آر. تامس و نلسون به ترجمه صدیق سروستانی با ۲۹ تصویر از مجموع ۱۷۳ تصویر دارای بیشترین تعداد تصویر بود. بنابر یک ضرب المثل انگلیسی، ارزش یک تصویر بیش از ۱۰۰۰ کلمه است. اگر تصاویر به طور مناسب و در جای مناسب عرضه شود، نقش مهمی در درک و جذب خواننده به مطالب خواهد داشت. در برخی کتب، نمودارها به عنوان تصویر ترجمه شده بودند که این با اصل تصویر یا شکل تفاوت داشت. اما به نظر می رسد که موضوع مورد تألیف و ضعف در بکارگیری از تصاویر مناسب باعث شده بود تا سطح استفاده از تصویر (عکس و شکل) در کتاب ها به اندازه مناسبی نباشد. کتاب روش های تحقیق در تندرستی، تربیت بدنی، علوم ورزشی و تفریحات به تألیف ای برگ و دبلیو لاتین و ترجمه عبدلی و همکاران با ۳۷ نمودار از مجموع ۱۷۴ نمودار وضعیت بهتری نسبت به بقیه داشت و در برخی کتب اصلاً نموداری نبود. نمودار ابزاری است که به کمک آن داده ها به نحوی ساماندهی و نمایش داده می شوند که مخاطب بهتر آنها را درک و معنای آن را رمزگشایی نماید. لذا توجه به این خصیصه در ایجاد ارتباط با مخاطب بسیار مهم است. ضعف در استفاده از نمودار می تواند به دلیل موضوع مورد تألیف یا فقدان شناخت و

در ۶۴ درصد موارد اهداف کلی در ابتدای فصل آمده است و در بقیه وجود ندارد. اولین بخش هر فصل را اهداف یادگیری یا رفتاری تشکیل می دهد. بیان اهداف رفتاری در ابتدای هر فصل در انتخاب نوع فعالیت ها و کوشش ها به یادگیرنده کمک می کند. بی توجهی به نگارش اهداف یادگیری در بیش از ۳۵ درصد کتاب ها می تواند ناشی از غفلت نویسنده، فقدان آگاهی او از این بخش مهم از کتاب یا ناتوانی او در بیان اهداف فصل باشد. فقط در ۵۹ درصد کتب مقدمه ابتدای فصل وجود دارد. مقدمه می تواند چند سطر تا حد اکثر دو صفحه باشد. مقدمه مدخلی برای ورود به بحث اصلی فصل و منعکس کننده محتوای فصل است. فقدان مقدمه در کتب می تواند ناشی از فقدان آگاهی نویسندگان از این بخش مهم یا ناتوانی در نگارش مقدمه فصل باشد. در ۷۹ درصد کتب خلاصه انتهای فصل وجود داشت. خلاصه و نتیجه گیری فصل برای سازماندهی و بازایی بهتر متن توسط خواننده است که به صورت کوتاه در یک یا دو صفحه می آید. خلاصه فصل نکات اصلی متن را یادآوری می کند. فقدان نگارش خلاصه فصل می تواند ناشی از غفلت نویسنده، فقدان آگاهی از این بخش مهم یا ناتوانی در خلاصه نویسی فصل باشد. در ۸۶ درصد کتب، سوالات ارزشیابی انتهای فصل وجود نداشت. پرسش های ارزیابی می تواند باعث شود تا خواننده با مراجعه به متن، پاسخ سوال و مفهوم کلی متن را دریابد. در مجموع این بخش می تواند به خودارزیابی، آماده سازی و یادگیری بیشتر خواننده کمک کند. این امر می تواند ناشی از غفلت نویسنده، فقدان آگاهی از اهمیت این بخش یا فقدان توانایی نویسنده در

طراحی سؤالاتی برای ارزشیابی باشد. در ۷۱ درصد کتب، تمرینات برای فعالیت یا یادگیری در انتهای هر فصل وجود داشت. تمرین برای فعالیت و یادگیری می تواند زمینه کاربست مفاهیم را فراهم کند. فقدان وجود تمرین برای یادگیری می تواند ناشی از غفلت نویسنده، فقدان آگاهی از اهمیت این بخش یا ناتوانی در ارائه تمرین باشد. در ۷۱ درصد کتب فهرست منابع وجود داشت. فهرست منابع از شاخص های پربار بودن و استفاده از منابع روزآمد برای هر کتاب است. یکی از شاخص های کتب آموزشی وجود فهرست منابع در انتهای آن است تا در مواردی که خواننده مایل است تا مطلب مورد توجه اش را از منبع اصلی دنبال کند، بتواند نشانی آن را یافته و به آن مراجعه کند. برخی کتب درحالی فاقد فهرست منابع بودند که ارجاع داخل متن هم داشتند. این امر می تواند ناشی از غفلت، فقدان آگاهی از اهمیت این بخش و تلاش غیرمنطقی برای کاهش صفحات در کتب ترجمه باشد. در ۶۴ درصد کتب، فهرست منابع در انتهای کتاب و در ۷ درصد در انتهای هر فصل آورده شده است. در بیان فهرست منابع دو شیوه وجود دارد: انتهای کتاب یا انتهای هر فصل. آوردن فهرست منابع در انتهای هر فصل از اعتبار بالاتری برخوردار است زیرا خوانندگان بهتر و راحت تر و به صورت نظام مندتری به منابع مورد استفاده در یک فصل دسترسی پیدا خواهند کرد. با توجه به دشواری کار در نوشتن منابع برای هر فصل و جمع آوری اطلاعات به صورت مستقل و استفاده از منابع متعدد، احتمالاً باعث شده است که تنها در حدود ۷ درصد موارد شاهد منبع نویسی در انتهای هر فصل باشیم. در ۴۳ درصد کتب،

افراد یا معادل تخصصی کلمات در ترجمه را هنگام مطالعه متن دریابد.

از ۱۴ کتاب ۲۱ درصد تالیف و ۷۹ درصد ترجمه بودند. با وجود این که تفاوت های خیلی زیادی بین کتب روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم رفتاری دیده نمی شود اما در مجموع و با توجه به تعدد رشته ها و گرایش های این حوزه و جدید بودن آنها تعداد بیشترترجمه می تواند ناشی از این مسأله باشد که هنوز اساتید این حوزه برای تألیف شخصی اقدام موثری انجام نداده اند و بیشتر به ترجمه متون لاتین احساس نیاز می کنند. از ۱۱ کتاب ترجمه شده مربوط به ۵ کتاب هستند که بعضاً ترجمه ها تکرار شده است. این مسأله می تواند ناشی از بی توجهی مترجمین و پرهیز از تکرار در ترجمه یا تلاش برای ارائه ترجمه بهتر باشد. از سوی دیگر این مسأله می تواند ناشی از محدودیت منابع لاتین در دسترس مترجمان باشد. از میان فقط ۳۶ درصد کتب تجدید چاپ شده اند و بیشتر آنها یعنی ۶۴ درصد تجدید چاپ نداشتند. درس روش تحقیق در تربیت بدنی از دروس اصلی در تمامی گرایش ها تربیت بدنی و مقاطع مختلف آن است. لذا هر دانشجوی تربیت بدنی در هر یک از مقاطع تحصیلی با رویکرد خاصی این درس را می گذراند. لذا به نظر می رسد که جمعیت بزرگی از مشتریان برای کتب این رشته وجود دارد. تجدید چاپ نشدن بسیاری از کتب می تواند ناشی از این امر باشد که برخی از کتب جدید بوده و هنوز فرصت معرفی پیدا نکرده اند) به ویژه در سال ۹۲). از سوی دیگر برخی از اساتید که به تدریس این درس می پردازند، ترجیح می دهند تنها کتاب خود را تدریس کنند

پیوست در انتها وجود دارد. معمولاً در قسمت پیوست نویسنده توضیحات بیشتری را در مورد متن بیان می کند که وجود آن توضیحات در متن لزومی ندارد اما اگر خواننده علاقه مند باشد که توضیحات و اطلاعات بیشتری را در مورد موضوع ارائه شده به دست آورد، می تواند با مراجعه به بخش پیوست به آن اطلاعات دست یابد. فقدان استفاده از پیوست می تواند ناشی از غفلت نویسنده یا فقدان آگاهی او از این ظرفیت و یا ناتوانی او در ارائه پیوست تکمیلی باشد. در ۲۹ درصد کتب، واژه نامه در انتهای کتاب وجود دارد. با توجه به این که یکی از اهداف اصلی دوره های دانشگاهی آموزش مفاهیم و اصول علمی است و کتاب عمده ترین وسیله آموزشی محسوب می شود در این قسمت واژه ها و اصطلاحات علمی و معنی معادل آن درج می گردد تا در صورت نیاز، خواننده به آن مراجعه و اصطلاحات مدنظر را استخراج کند. محبت روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی دارای اصطلاحات علمی بسیار زیاد و گاهی با ترجمه های متفاوت می باشد و دانشجویان این رشته باید با این اصطلاحات آشنا باشند. به این دلیل وجود واژه نامه برای این کتاب ها یک امتیاز است. فقدان واژه نامه در کتاب ها می تواند ناشی از غفلت نویسنده یا مترجم، فقدان آگاهی از ظرفیت این بخش یا ناتوانی فرد مرتبط و یا احتمالاً به دلیل کاهش تعداد صفحات و کنترل قیمت کتاب باشد.

برای بررسی محتوایی کتاب ها نیز از احدهای تحلیل مختلفی استفاده شد. تمامی کتب دارای زیرنویس لاتین داخل متن کتاب بودند. زیرنویس به خواننده کمک می کند تا اسم دقیق

در سال های اخیر تبدیل به حیطه ای شده است که در آن رشته هایی مانند مدیریت ورزشی، فیزیولوژی ورزشی، رفتار حرکتی و حرکات اصلاحی با انواع گرایش شکل گرفته اند. بدیهی است که این تغییرات هنوز برای نویسندگان تخصصی این فرصت را فراهم نکرده اند که نسبت به تألیف کتب روش تحقیق در هر رشته تخصصی و با مثال ها و کاربردهای مورد تأکید اقدام نمایند. به همین دلیل بیش از ۸۵ درصد کتب با رویکرد تربیت بدنی عمومی نگاشته شده اند.

از میان کتب ۸۶ درصد بین سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ منتشر شده اند. کتب درسی موجود هر چند سال یک بار باید از لحاظ محتوایی و مطابق با پیشرفت های علمی و فناوری مورد تجدید نظر اساسی و عمده قرار گیرد. طبق نظر قورچیان (۱۳۷۲)، تقریباً هر ۶ سال نصف اطلاعات یک رشته از رده خارج می شود و کتب درسی نیز باید تجدید نظر شود. به نظر می رسد از سال ۸۹ به بعد به حیطه روش تحقیق در تربیت بدنی و علوم ورزشی توجه خاص شده است و رشد کتب در این سالها یک سیر صعودی را طی کرده است. دلیل احتمالی این مسأله افزایش نیاز دانشجویان و پژوهشگران این عرصه و ضعف وجود منابع کافی در سال های اخیر بوده است. درباره تعداد صفحات کتب هم بیشتر کتب بین ۳۵۱ تا ۴۵۰ صفحه قرار دارند. حجم کتاب نباید غیر متعارف باشد. اگر کتاب خیلی قطور باشد به راحتی نمی توان آن را در حالت ها و وضعیت های مختلف مطالعه کرد. باید شمار صفحات متناسب با محتوای کتاب و درس و تعداد واحد درسی باشد، می توان گفت برای هر واحد درسی میانگین، حدود یک صد صفحه

و این در مواردی محدودیتی را برای فروش سایر کتب ایجاد می کند. در مواردی هم سرشناس بودن نویسندگان باعث در اولویت قرار گرفتن کتاب ها می شوند. و البته دلیل مهم دیگر محتوا و قیمت کتب است که در انتخاب اثر دارد. بیشتر کتاب ها یعنی ۷۱ درصد دو مولفه هستند. امروزه تألیف گروهی در دنیا رایج شده است و حتی کتب زیادی به صورت هر فصل یک یا چند نویسنده تخصصی نوشته می شود. این گونه تلاش های گروهی می تواند با تلفیق نگاه های تخصصی متعدد، زمینه جامعیت کتاب در ارایه موضوع مورد بحث را فراهم کند. وجود تعداد زیاد کتب بیش از یک مولف می تواند ناشی از توجه به این مهم باشد. در رابطه با تعداد مترجمین نیز بیشترین تعداد ۳۶ درصد ۲ نفره هستند. ترجمه های گروهی هم فایده و هم ضررهایی دارد. فایده آن این است که با حضور چند مترجم، سرعت کار افزایش می یابد و قبل از قدیمی شدن اطلاعات، همزمان با انتشارات روز جهانی به زبان فارسی وارد بازار شوند. از سوی دیگر حضور چند مترجم، خطر چند نوع برداشت و ناهمگونی در ترجمه متن را به همراه دارد. اما با وجود یک سرپرست گروه مترجمین و برگزاری جلسات منظم حین ترجمه و یکسان سازی برداشت ها می توان این مشکل را به حداقل رساند. به نظر می رسد یکی از دلایل بالا بودن مترجمین (بیش از یک مترجم) در بیشتر کتاب ها به دلیل افزایش سرعت و در مواردی بکارگیری تخصص های لازم در کار بوده است. در پوشش رشته و گرایش، ۱۴/۳ درصد کتب رشته مدیریت ورزشی و ۸۵/۷ درصد شامل تربیت بدنی به شکل عمومی بودند. تربیت بدنی سال ها به عنوان یک رشته شناخته می شد و

چون نسبتاً پیچیده هستند باید روان، ساده و با پیوستگی و انسجام آرایه شوند. از بعد جدید بودن منابع، تعداد منابع قدیمی و نامشخص زیاد است. جدید بودن منابع یکی از امتیازات مثبت هر کتاب تلقی می شود.

در بین کتب مورد بررسی تنها ۲ کتاب داری منابع فارسی بودند زیرا تنها ۳ کتاب تألیف بود و الباقی کتاب ها ترجمه بودند. با توجه به این که تنها ۳ کتاب تألیف بود این طبیعی به نظر می رسد که استفاده از منابع فارسی در کمترین میزان باشد. از سوی دیگر ضعف در تعداد کتاب های تألیفی در این زمینه هم مزید علت می تواند باشد. اما بیشترین منابع لاتین (۱۶۱۴) بودند. در ۶۱ مورد از منابع به کار رفته در کل کتاب ها مربوط به آثار نویسندگان کتب بود. تألیف به معنی گردآوری و ساماندهی مطالب با رویکردی متفاوت و جدید برای انتقال معانی مشخص است. در مرحله پیشرفته تر که فرد از مجموعه تولیدات علمی خود استفاده می کند، تصنیف ایجاد می شود. هرچه قدر کتابی از نتایج تولیدات علمی خود نگارنده بهره مند شود به تصنیف نزدیک تر می شود.

کتاب روش های پژوهش در تربیت بدنی به ترجمه امیر تاش و همکاران با ۱۶۱ منبع کتابی از مجموع ۶۳۵ منبع کتابی در کل کتاب ها، بیشترین منبع کتابی را داشت. این که نویسنده تا چه حد کتاب های مطرح و بروز را مطالعه و از آن برداشت کرده باشد، در فهرست منابع مشخص می گردد. کتاب طراحی و روش های تحقیق در مدیریت ورزشی به ترجمه کوزه چیان و همکاران دارای ۲۹۷ منبع مقاله از مجموع ۸۰۵ منبع مقاله در بالاترین سطح قرار داشت.

مناسب است. با این وجود دیده می شود که بیشتر کتاب ها بیش از ۳۵۰ صفحه هستند. دلیل احتمالی این مسأله می تواند ویژگی ترجمه باشد که معمولاً در ازای هر یک صفحه لاتین بین یک و نیم تا دو صفحه فارسی ترجمه می شود. در ۷۹ درصد موارد تناسب بین صفحات فصول مختلف وجود دارد. در کتاب خیلی مهم است که دانشجو در یک فصل با تعداد صفحات پایین مواجه نشود و به نوعی تناسب بین تعداد صفحات فصل وجود داشته باشد. ضعف در این مورد می تواند ناشی از موضوع فصل های مربوطه یا ناتوانی نویسنده در همگون سازی آرایه مطالب در فصول مختلف باشد.

بین تصاویر داخل متن و مطالب داخل کتاب در تمامی کتب همخوانی وجود داشت. همخوانی تصاویر با متن بسیار مهم است، زیرا همان طور که یک تصویر در درک بهتر مطالب اثربخشی بالایی دارد؛ اگر بدون همخوانی و تناسب لازم در متن آرایه شود باعث سردرگمی و پراکندگی ذهن مخاطب از موضوع اصلی می شود. در ۹۳ درصد از موارد مطالب به صورت ساده بیان شده است. سمعی (۱۳۸۷: ۴۴) از مهمترین موارد نقد کتب درسی دانشگاهی را ارزیابی میزان رعایت زبان علمی توأم با روانی در آنهاست به نحوی که الفاظ در آن، با معانی حقیقی ما را مستقیم و بدون درنگ بر سر کلمات و تعبیرات به موارد مورد اشاره رهنمون می شوند. کاردان (۱۳۸۲: ۱۹) دشواری زبان کتب درسی می تواند درک و فهم مطالب آن را به تاخیر اندازد و دانشجویان را نسبت به خواندن آن بی رغبت کند. از این رو، متن کتاب درسی باید از جهت رسا و روان بودن زبان متن سنجیده شود. مباحث روش تحقیق

مقالات تولیدات علمی حاصل از پژوهش می باشند. این که یک نویسنده تا چه حد در کتاب خود از آخرین یافته های علمی تولید شده بهره مند شده باشد، در فهرست منابع و میزان استفاده از مقالات مشخص می شود. همچنین کتاب روش های پژوهش در تربیت بدنی به ترجمه امیر تاش و همکاران با ۱۳ منبع پایان نامه بیشترین تعداد منبع از نوع پایان نامه را دارا بود. از دیگر منابع تولیدات علمی، پایان نامه ها و رساله ها هستند. در این زمینه کتاب ترجمه امیر تاش و همکاران، بیشتر از این ظرفیت استفاده کرده است. تنها در کتاب راهنمای پایان نامه با تاکید بر مدیریت ورزشی به تالیف قاسمی و همکاران ۱ مورد از منابع از نوع جزوه اساتید بود. استفاده از جزواتی که در قالب کتاب یا مقاله و گزارش پژوهشی نیستند، مرسوم نیست. در این میان تنها یک کتاب و آن هم از نوع تألیفی مربوط به قاسمی می باشد که جزوه مورد اشاره نیز مربوط به تولید خود ایشان بوده است. کتاب روش های تحقیق در مدیریت ورزشی به ترجمه رحیمی و همکاران با ۱۳ منبع وب سایت دارای بیشترین منبع از نوع وب سایت بود. با توجه به توسعه فضای مجازی و گسترش اطلاعات مفید در این زمینه، استفاده از اطلاعات وب سایت ها و پایگاه های اطلاع رسانی در کتاب ها در حال افزایش است. کتاب روش های پژوهش در فعالیت بدنی به ترجمه امیر تاش و همکاران با ۴ منبع از نوع طرح پژوهش بیشترین منبع از این نوع را داشت. گزارش تحقیق خلاصه ای مکتوب (یا شفاهی) از تحقیق است که باید هرچه سریعتر تهیه و توزیع شود. طرح تحقیقاتی زمانی کامل محسوب می شود که گزارش نهایی آن نوشته شده باشد. بسیاری از

تحقیقات هرگز به اطلاع سایرین نرسیده است زیرا محققین نتوانسته اند نتایج آنها را به صورت نوشته منتشر کنند. حتی اگر قرار باشد نتیجه یک طرح به صورت شفاهی ارائه گردد، لازم است به غیر از آن، گزارش نهایی (جامع) تحقیق به صورت کامل نوشته شود. گزارش های پژوهشی نیز از تولیدات علمی و دارای ارزش هستند.

با توجه به نتایج حاصل از سه بعد صوری، ساختاری و محتوایی به نظر می رسد که مولفان، مترجمان و ناشران نیاز به تجدیدنظرهای اساسی در کتب خود در زمینه روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی دارند. اما برای شناسایی وضعیت کتب در مقایسه با یکدیگر نتایج نشان داد که تمامی کتاب ها وضعیتی بالاتر از متوسط و نمراتی بین ۰/۶۴ تا ۰/۸۹ دارند. اما کتاب روش های تحقیق در تندرستی، تربیت بدنی، علوم ورزشی و تفریحات (به ترجمه عبدلی و همکاران) از امتیاز صوری بالاتری نسبت به بقیه برخوردار است. اما لازم به توضیح است که این تفاوت با بیشتر کتاب ها زیاد نیست. از بعد ساختاری شرایط کتاب ها از زیر متوسط تا بالای متوسط بین ۰/۴۱ تا ۰/۸۶ داشتند در بعد ساختاری بیشتر کتاب ها از نمراتی بالاتر از متوسط برخوردار بودند. در این بین نیاز کتاب ترجمه عبدلی و همکاران از نمره بالاتری (۰/۸۶) نسبت به سایر منابع برخوردار بود. در بعد محتوایی بیشتر کتاب ها نمراتی پایین تر از سطح متوسط داشتند و دامنه نمرات از ۰/۲۸ تا ۰/۸۱ بودند. کتاب طراحی و روش های تحقیق در مدیریت ورزشی (به ترجمه کوزه چیان و همکاران) از امتیاز محتوایی بالاتری (۰/۸۱) نسبت به سایر منابع برخوردار

بود. مروری بر نتایج این یافته نشان می دهند که کتاب های روش تحقیق در حیطه تربیت بدنی از نظر صوری از شرایط بهتری برخوردارند و نظر ساختاری در مرتبه بعدی قرار دارند. مهم ترین ضعف این دسته از کتاب ها روی محتوا می باشد. در مجموع و با محاسبه میانگین امتیازات ابعاد صوری، ساختاری و محتوایی، کتاب طراحی و روش های تحقیق در مدیریت ورزشی به تألیف اندرو و همکاران و ترجمه کوزه چیان و همکاران از بالاترین امتیاز در میان سایر کتب برخوردار بود. با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می شود: در بعد صوری و نظر به ضعف در همخوانی طراحی جلد با موضوع از طراحان مجرب استفاده شود. در بعد ساختاری باید از جدول، نمودار و عکس بیشتری به کمک ویراستار بهره گرفت. مولفین باید در تألیف به ساماندهی مطالب بر اساس سرفصل های وزارت علوم توجه نمایند. در بعد ساختاری نیاز به تألیف پیشگفتار، سوالات ارزشیابی پایان فصل و

فهرست منابع به ویژه در ویراست های جدید ضروری به نظر می رسد. در بعد محتوایی نظر به حجم بالای ترجمه و تعداد کم کتب تألیفی، پیشنهاد می شود که نسبت به تألیف این دسته کتب، بیشتر اهتمام شود. در بعد محتوایی نظر به تجدید چاپ های محدود کتب، پیشنهاد می شود کتب این حوزه به صورت گروهی و ترجیحاً فصلی توسط چند نویسنده مدرس درس مربوطه تألیف شود. همچنین با توجه به توسعه رشته و گرایش ها در حیطه تربیت بدنی، پیشنهاد می شود، مولفین در هر رشته و گرایش نسبت به تألیف کتب کاربردی اقدام کنند. در مجموع با توجه به نقص های دیده شده در ابعاد صوری، ساختاری و محتوایی، پیشنهاد می شود تا معیارهای مورد اشاره در اختیار نویسندگان و ناشران قرار گیرد و با نقد کتب این حوزه با شاخص های هدفمند زمینه توسعه کیفی آنها فراهم گردد.

منابع

- تهران: سازمان مطالعات و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی، ص ۱۵۱ - ۱۵۳.
- آرمند، محمد (۱۳۸۷). ویژگی های نمونه ای از یک کتاب درسی دانشگاهی، فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی، شماره ۲۰، ص ۱۵۶-۱۴۷.
- ایمانی، محمد تقی و نوشادی، محمدرضا (۱۳۹۰). تحلیل محتوای کیفی، دو فصلنامه پژوهشی، شماره ۲، ص ۴۴-۱۵.
- پیربدایی، فاطمه (۱۳۹۰). رویکردهای میرینگ در فرایند تحلیل محتوای کیفی، پیام پژوهش، شماره ۹۲، ص ۳۲-۲۹.
- جعفری هرندی، رضا و میر شاه جعفری، ابراهیم (۱۳۸۹). تبیین فرمول های خوانایی به ایزدی، صمد؛ عابدینی، میمنت و منصوری، سیروس (۱۳۹۰). تحلیل محتوای تربیت بدنی در کتاب های درسی دوره ابتدایی، پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، شماره ۱۳، ص ۴۰-۲۷.
- آرمند، محمد (۱۳۷۷). شیوه های ارزشیابی کتاب درسی دانشگاهی، فصلنامه سخن سمت، شماره ۳، ص ۳۴-۴۱.
- آرمند، محمد (۱۳۸۴). ملاحظات در نگارش متون درسی، فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی، شماره ۱۴، ص ۴۵.
- آرمند، محمد و ملکی، حسن (۱۳۹۱). مقدمه ای بر شیوه طراحی و تألیف کتاب درسی دانشگاهی،

- شکاری، عباس و نجاریان، ذکیه (۱۳۹۱). تعیین شاخص های سطح خوانایی کانینگ در محتوای کتاب هدیه های آسمانی چهارم و پنجم ابتدایی در ایران، مجله پژوهش در برنامه ریزی درسی، شماره ۳۳، ص ۷۱.
- صالحی عمران، ابراهیم و محمدزاده، سمیه (۱۳۹۰). تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ابتدایی براساس حیطه شناختی درس تربیت بدنی. همایش ملی تحول بنیادین در نظام درسی ایران.
- صالحی عمران، ابراهیم و عابدینی بلترک، میمنت (۱۳۹۰). تحلیل محتوای مولفه های اطلاعات سلامت در کتاب های درسی. مدیریت اطلاعات سلامت، شماره ۲۰، صص ۶۰۸-۶۰۱.
- صفری، یحیی و مرزوقی، رحمت الله (۱۳۸۸). ارزیابی محتوای درسی کتاب ها، راهنمای تدریس و اهداف آموزشی درس علوم دوره راهنمایی تحصیلی، از لحاظ میزان توجه به مولفه های فراشناخت و آگاهی های فراشناختی دانش آموزان، مجله مطالعات آموزش و یادگیری دانشگاه شیراز، شماره ۵۷، ص ۷۷.
- عرب، آرمین (۱۳۸۷). فقر کتب ورزشی در بازار نشر. به نشانی: <http://newmass.blogfa.com/post-141.asp>
- علیمردانی، محمد قاسم (۱۳۸۰). شکل، فرم و طراحی گرافیکی در کتابهای درسی و اثر آن در آموزش. پایان نامه کارشناسی ارشد ارتباط بصری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- عریضی، حمید رضا و عابدی، احمد (۱۳۸۲). تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ابتدایی بر حسب سازه انگیزه پیشرفت، فصلنامه نوآوری آموزشی. شماره ۵، صص ۳۰-۲۱.
- عقیلی، الهه؛ یار محمدیان، محمد حسین و سعادتمند، زهره (۱۳۸۸). ارزشیابی محتوای کتاب زبان فارسی (۱) پایه اول متوسطه از نظر دبیران شهرستان مبارکه. نشریه دانش و پژوهش عنوان روش اساسی در تحلیل محتوای کتاب های درسی، روش شناسی علوم انسانی، شماره ۶۳، صص ۹۷-۱۱۶.
- رحمانی، مریم (۱۳۹۲). تحلیل وضعیت کتب درسی مدیریت سازمان های ورزشی. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور واحد شهرری.
- رضوی، آمنه و نظرعلی، پروانه (۱۳۸۵). تحلیل محتوای کتاب تربیت بدنی (۱) اول دبستان آموزش و پرورش ۱۳۷۹، پژوهش در علوم ورزشی، شماره ۱۱، ص ۱۵.
- رضی، حسین (۱۳۸۸). شاخص های ارزیابی و نقد کتاب های درسی دانشگاهی، فصلنامه سخن سمت، شماره ۲۱، صص ۳۰-۲۱.
- روشنی، رویا؛ قاسمی، حمید و کشکر، سارا (۱۳۹۱). تحلیل محتوای کتاب های منتشرشده با موضوع ورزش و تربیت بدنی کشور از ابتدا تا پایان سال ۱۳۹۰. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج.
- سیاسی، مینا؛ مشرف جوادی، اشرف، مهر عزیززاده، محسن و شفیعی نیا، مهرداد (۱۳۸۴). بررسی وضعیت محتوای درس تربیت بدنی در مدرسه های راهنمایی دخترانه کشور و ارائه الگوی پیشنهادی، فصلنامه المپیک، شماره ۳، صص ۲۷-۳۸.
- شریفی، محمد (۱۳۹۲). تحلیل وضعیت کتب بازاریابی ورزشی ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب.
- شکوهی فرد، حسین؛ حسینی، محمد و زنگویی، اسدا... (۱۳۸۶). اصول و روش های سازماندهی محتوای کتاب درسی دانشگاهی: کتاب درسی دانشگاهی (۱). سازمان مطالعه و تدوین کتب (سمت). صص ۴۱۷-۴۲۸.

- نصر اصفهانی، احمدرضا؛ فاتحی زاده، مریم و فتحی، فاطمه (۱۳۸۳). جایگاه مهارت اجتماعی مورد نیاز دانش آموزان در کتاب های درسی عمومی دوره متوسطه. دانشور رفتار، شماره ۹، صص ۴۹-۶۴.
- نوریان، محمد (۱۳۸۶). تحلیل محتوای کتاب های فارسی سال اول دبستان در ایران. فصلنامه روانشناسی ایرانی، شماره ۱۲، صص ۳۶۶-۳۵۷.
- هاشمی، احمد؛ همتی، ابوذر و کاظمی، محمدرضا (۱۳۸۹). تحلیل محتوای کتاب مهارت های اجتماعی-اقتصادی سال اول پیش حرفه ای دانش آموزان کم توان ذهنی از و نظر خوانایی با استفاده از تکنیک های خوانایی (روش کلوز، روش بررسی تصاویر و روش بررسی پرسش ها) و نظرات دبیران این درس. فصلنامه اندیشه های تازه در علوم تربیتی، شماره ۲۰، صص ۴۳-۵۲.
- هرنیدی، رضا؛ نصر، محمدرضا و میرشاه جعفری، ابراهیم (۱۳۸۷). تحلیل محتوا روشی پرکاربرد در مطالعات علوم اجتماعی، رفتاری و انسانی، با تاکید بر تحلیل محتوای کتاب های درسی. فصلنامه حوزه و دانشگاه روش شناسی علوم انسانی، صص ۳۳-۵۸.
- Home, J. (2005). Sport and mass Media in Japan. sociology of sport journal, 22: 415-432.
- Li, M., Cotton, D. (1999). Content analysis of the Introductory Course in Sport Management, Journal of Sport management Gsm, Volume 10, Issue 1.
- Mayer, R., Gallini, K. (1990). When is an Illustration Worth Ten Thousand Words?, J. Educ. Psychol, 82(4): 20-715.
- Michael, J.M., Paul, M.P. (2003). A Content Analysis of the Journal of Sports Economics, Journal of Sports Economics, 4(1): 64.
- در علوم تربیتی-برنامه ریزی، شماره ۲۳، صص: ۸۴-۶۷.
- فرقانی، محمدمهدی (۱۳۹۰). کتاب نخستین رسانه گروهی. هفته نامه مهر در یافتی در تاریخ ۹۳/۴/۲۰ به نشانی: <http://old.sooremehr.ir/magentry.asp?id=9481>
- فرج الهی، مهرا و پور شرقی، منصوره (۱۳۸۵). بررسی محتوای کتاب مقدمات تکنولوژی آموزشی دانشگاه پیام نور. فصلنامه پیک نور، سال چهارم، شماره ۴، صص ۷۶.
- فضل الهی، سیف و ملکی توانا، منصوره (۱۳۸۹). روش شناسی تحلیل محتوا با تاکید بر تکنیک های خوانایی سنجی و تعیین ضریب درگیری متون، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، شماره ۳، صص ۷۱.
- قاسمی، حمید؛ کشکر، سارا و موسوی، محمد (۱۳۹۱). تناسب حوزه نشرکتب ورزش و تربیت بدنی بانیازهای بازدیدکنندگان از نمایشگاه کتاب و غرفه های تربیت بدنی در سال ۱۳۹۰، پژوهش-های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی. شماره ۳، صص: ۵۰-۳۳.
- کیانی، مسعود؛ رستگارپور، حسن و شریف، مصطفی (۱۳۹۰). بررسی نقش گرافیک در طراحی و آماده سازی کتاب های درسی دانشگاهی. نشریه عیار، شماره ۲۴، صص ۶۶-۴۶.
- ملکی، حسن (۱۳۸۵). مبانی و معیارهای نقد کتاب درسی دانشگاهی. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها. فصلنامه پژوهش و نگارش کتب دانشگاهی، شماره ۱، صص ۲۰-۹.
- منطقی، مرتضی (۱۳۸۸). تحلیل محتوای کتاب های دینی سوم راهنمایی و دبیرستان از منظر پاسخ به نیازهای عاطفی-روانی و اجتماعی دانش آموزان. فصلنامه نوآوری های آموزشی، شماره ۲۹، صص ۵۲-۶۴.

- Tatum, B. (2005), Using Pictures to Increase Comprehension", In B. Hoffman (Ed.), *Encyclopedia of Educational Technology*. Retrieved November 4, 2008, from: http://coe.sdsu.edu/eet/Articles/pict_comprehens/start.htm.
- Min, H.S., Kim, H.Y., Know, Y.J., Sohn, S.Y. (2011). Conjoint analysis for improving the e-book reader in the Korean market, *Journal of Science Direct*, 12923-12929.
- Shilbury, D. (2010). A bibliometric analysis of four sport management journals. *Sport Management Review*, xxx: 1-19.
- Rowe, D. (2004). Sport, culture and the media. LONDON: open university press.

Content analysis of research methodology books in physical education

Hamid Ghasemi^{1*}

Received: Oct 25, 2014

Accepted: Jun 14, 2015

Abstract

Objective: The purposive of this research was the content analyses of research methodology books in physical education and sport sciences in Iran till the end of spring of 2014.

Methodology: The methodology was descriptive and content analysis. The instrument for data gathering was coding sheets and its instruction which made by researcher. Content and face validity of coding sheets approved by some experts and its objectivity approved by agreement coefficient of 4 coder (Kendall=0.89). The populations included 14 books of research methodology in physical education that all of them used in study.

Results: Findings showed that by the end of spring of 2014, just 14 research methodology books in the field of physical education were published. Among these number of books only 3 books were compilation and the 11 of them were translated. The noticeable point was that these 11 books were translated from 5 source books. It means that 5 books in source language translated to the second language by 11 groups of translators.

There was a meaningful difference among these books in using pictures, charts, bars and the number and the kind of resources.

Conclusion: Among these books the book which was translated by kuzechian et al has had highest points between others.

Keywords: research methodology book, physical education, sport science, sport book.

---

1. Associate professor of Payame Noor University

*Email: H_ghasemi@pnu.ac.ir